

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana

T: 01 369 59 00
F: 01 369 59 01
E: gp.mk@gov.si
www.mk.gov.si

Državni zbor Republike Slovenije
mag. Urška Klakočar Zupančič
predsednica Državnega Zbora

gp@dz-rs.si

Številka: 001-4/2025-3340-2
Datum: 16. 1. 2025

Zadeva: Odgovor na pisno poslansko vprašanje Andreja Poglajna v zvezi z upravičenci za dodatek k pokojnini za izjemne dosežke na področju umetnosti

Zveza: vaš dopis št. 020-07/25-18/2 z dne 9. 1. 2025

Spoštovani,

Poslanec Andrej Poglajen je na ministrico za kulturo dr. Asto Vrečko naslovil pisno poslansko vprašanje v zvezi z upravičenci za dodatek k pokojnini za izjemne dosežke na področju umetnosti. Ministrica za kulturo na postavljeno poslansko vprašanje odgovarja naslednje:

Spoštovani,

na podlagi 4. člena Zakona o izjemnem priznanju in odmeri starostne pokojnine osebam, ki imajo posebne zasluge (Uradni list SRS, št. 18/74, Uradni list RS, št. 14/90 in 34/17 – ZDPIDŠ; v nadaljevanju: ZIPO) dodatek k pokojnini izplačuje Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (v nadaljevanju: ZPIZ), ki vodi evidenco upravičencev. Ministrstvo za kulturo razpolaga s podatki ZPIZ na dan 11. 11. 2024. Na področju kulture se dodatek izplačuje 83 upravičencem, ki jim je bil dodatek podeljen med leti 1994 in 2023 v odmernih odstotkih od 60 do 100 %. Število nerešenih vlog za pridobitev izjemne pokojnine po ZIPO je 27. Po uveljavitvi predloga Zakona o dodatku k pokojnini za izjemne dosežke na področju umetnosti (ZDPIDU) bodo strokovne službe preučile katere vloge ustrezajo kriterijem ZDPIDU.

Glede na predlog ZDPIDU se pri izračunu osnove za odmero dodatka upošteva razlika med višino starostne ali invalidske pokojnine, ki jo prejema upravičenec, in zneskom starostne pokojnine za 40 let pokojninske dobe, odmerjene od najvišje pokojninske osnove v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Dodatek k pokojnini se lahko dodeli v polni (100%) ali polovični odmeri (50%), odvisno od predlagateljevih posebnih zaslug za kakovost, pomen in prepoznavnost umetnosti v Republiki Sloveniji ali mednarodnem prostoru. Do 100% dodatka so upravičeni izključno prejemniki Prešernove nagrade za življenjsko delo. Do 50% dodatka so upravičeni tisti predlagatelji, ki svoje izjemne dosežke na področju umetnosti dokazujejo s prejetimi nagradami s seznama v Prilogi I ZDPIDU, obenem pa so tudi prejemniki nagrade

Prešernovega sklada ali odlikovanja na podlagi Zakona o odlikovanjih Republike Slovenije za delo na področju umetnosti.

Za namene ocenjevanja finančnih posledic predloga ZDPIDU smo na ministrstvu predvideli, da bo v naslednjih letih pravica do dodatka priznana povprečno 4 upravičencem na leto, od katerih bo predvidoma največ dvema odmerjen dodatek v višini 100% od osnove, dvema pa v višini 50% od osnove. Prejemnika Prešernovih nagrad za življenjsko delo, ki sta glede na predlog zakona upravičena do višjega dodatka, sta namreč dva, poleg tega sta to običajno starejši osebi in je zato večja verjetnost, da sta med njima oba upokojenca. Prejemnikov nagrad Prešernovega sklada, ki morajo izpolnjevati dodaten pogoj še ene prejete nagrade, je več, a so to običajno mlajše osebe, ki se še vrsto let ne bodo upokojile, zato predvidevamo, da med prejemniki ne bo več kot dveh upravičencev letno. Odlikovanja predsednika Republike Slovenije se zelo redko podeljujejo za področje umetnosti, med prejemniki pa so redko taki, ki so obenem tudi prejemniki drugih nagrad iz Priloge I predlaganega zakona, obenem pa niso že zajeti v kvoti nagrajencev Prešernovega sklada, zato pri ocenjevanju finančnih posledic nismo posebej upoštevali te kategorije nagrajencev.

Izračun osnove za odmero dodatka po prvem odstavku 4. člena ZDPIDU se opravi po formuli: (starostna pokojnina, odmerjena od najvišje pokojninske osnove za 40 let pokojninske dobe) – (znesek pokojnine, ki jo prejema posamezen upravičenec). Pri tem se znesek starostne pokojnine, odmerjene od najvišje pokojninske osnove za 40 let pokojninske dobe izračuna tako, da se znesek najvišje pokojninske osnove, ki ga za posamezno koledarsko leto s sklepom določi Svet ZPIZ, pomnoži z odmernim odstotkom za pokojninsko dobo 40 let (63,50%). Pri ocenjevanju finančnih posledic predloga ZDPIDU se je upoštevala najvišja pokojninska osnova za leto 2023 (sklep z dne 20. 4. 2023, objavljen v Uradnem listu RS št. 50/23 dne 5. 5. 2023), ki je znašala 4.244,68 evrov, od nje odmerjen znesek starostne pokojnine za 40 let pokojninske dobe pa 2.695,37 evrov. Od odmerjenega zneska pokojnine za 40 let pokojninske dobe se nato odšteje znesek pokojnine, ki jo upravičenec prejme v mesecu, v katerem je vložil predlog za priznanje pravice do dodatka. Ta razlika torej predstavlja osnovo za odmero dodatka posameznemu upravičencu po prvem odstavku 4. člena ZDPIDU. Od tako ugotovljene oziroma določene osnove, se na podlagi drugega odstavka 4. člena ZDPIDU nato odmeri dodatek in sicer v višini bodisi 50, bodisi 100 odstotkov, glede na prejeta priznanja oziroma nagrade. Ob predpostavki, da je pokojnina upravičencev leta 2023 znašala v povprečju 1.200,00 evrov (približno 120% povprečne bruto pokojnine, kar je utemeljeno na predvidevanju, da potencialni predlagatelji zaradi svojih dosežkov prejemajo pokojnine, ki so vsaj nekoliko višje od povprečnih), je osnova za odmero dodatka po prvem odstavku 4. člena ZDPIDU v letu 2023 v povprečju znašala 1.495,37 evrov (2.695,37 – 1.200,00), torej približno 1.500,00 evrov. Glede na predvidene 4 nove upravičence na leto in tiste, ki izpolnjujejo pogoje ZDPIDU, a njihove vloge še niso rešene, se je ocenilo, da bodo finančne posledice znašale 15.000 evrov na mesec, v celem letu pa 180.000 evrov.

V predlogu ZDPIDU se je torej višina dodatka k pokojnini za izredne dosežke na področju umetnosti ocenila na 750 evrov v polovični odmeri (50% osnove) in 1500 evrov v polni odmeri (100% osnove). Poudarjamo, da navedene ocene in izračuni temeljijo na predvidevanjih in podatkih za leto 2023, med drugim na podatku o najvišji pokojninski osnovi za leto 2023.

Lep pozdrav,

dr. Asta Vrečko
ministrica